

Daralan Kentlerde ve Zamanda, Kısalan ve Yüzeyselleşen Edebiyat Ortamında Çocukların ve Gençlerin İdeal Gerçeklik ve Reel Gerçeklik İkileminde Algı ve İlgi Sorunsalı

Kent Akademisi

Kent Akademisi

Kent Akademisi

Yrd.Doç.Dr. Ahmet FİDAN
Ordu Üniversitesi Öğretim Üyesi
ahmet@ahmetfidan.com

ÖZET

Teknolojik ve demografik gelişmelerin bir sonucu olarak Mekan daraldığı gibi, zaman da daralmakta dünyada her geçen gün. İnsanlar önce kırdan kentlerin daralan alanlarına hücum ettiği gibi, adeta kibrit kutusu gibi evlere yığıldılar. Mekansal anlamda bu yığılma, san'ata dair, edebiyata dair içeriğe ve niteliğe dair hemen çoğu şeyi tekdüzeleştirme sürecine sokmuştur.

Öte yandan kentsel alanlardaki daralma, geometrik olarak artan teknolojik gelişmelerin de temel etkisiyle dünyadaki hızlı nüfus artışının da etkisiyle insanlar, sadece mekanı değil, aynı zamanda günün yirmidört saatini de diğer insanlarla paylaşmak zorunda kalmışlardır. Bir nevi, günlük kullandıkları onlarca yüzlerce teknolojik araç, gereç ve aygıtlar, insanlara zaman kazandırmak yerine zaman tüketen varlıklar halini almıştır.

Bütün bu zaman mekan ve insan bağlamı gelişmeler, mekan bağlamında mimarideki san'atı ve onun derinliğini yok ederken, zaman bağlamında ve teknolojik bağlamda da kültürel ve edebi derinliği önemli ölçüde yok etmiştir.

Geometrik artışlı Teknolojik gelişme ortamında insanoğluna jenerasyon bağlamında baktığımızda, zaman ilerledikçe her bir jenerasyon (doğum dönemi) yazından / edebiyattan hızla kopuşu getirmiş, uzun uzun romanlar kısalmaya, öyküleşmeye, onlarca sayfa olan öyküler birkaç sayfaya düşmüş, hatta bir sayfalık bir yazı bile yeni jenerasyonun katlanarak okuduğu metinler haline gelmiştir. Son onbeş yılda doğan çocuklarımız ve gençlerimiz böylesi bir dünyayı gerçek ve ideal dünya olarak algılamaya başlamıştır.

İdeal gerçeklikte, san'at ve edebiyatın insanoğlunun yaşamındaki önemi ve gerekliliği ortadayken, ilahi gücün san'atının insanda ve onun eserlerinde tecellisi bir bilinç veya kültür

ögesi iken, reel gerçeklikte, twitter veya facebook gibi yaygın sosyal medya sistemleri bir insanın katlanabileceği yazın uzunluğunu 140 karakterle sınırlayarak katlanma katsayısını kronikleştirmeye başlamıştır.

Gençlerimizdeki ve çocuklardaki mekan, zaman, yazın ve içerik algısı başta belirttiğim nedenlerle kökünden değiştiğinden, ilgi katsayısı da her geçen gün düşmektedir. **Bu süreçte şu an için yüreğimize su serpen olgu, insanların köylerine geri dönüş süreci, teknoloji yoğun / teknofer ortamının ve fordist toplum yapısının konjonktürel anlamda bıkkınlık yaratmaya başlamasıdır.**

Keywords: kent, zaman, edebiyat, teknoloji, çocuk, genç, teknofer, daralan kentler, daralan zaman, çocuk edebiyatı, gençlik edebiyatı

“Televizyon benim arkadaşım, kitap kardeşimdir”

Fatih Yiğit EVYAPAN

Sınıf Öğrencisi

GİRİŞ

Bir taraftan mekansal ölçekli yapı yığılması, bir taraftan evrensel ölçekli demografik yığılma, bir taraftan da teknolojik ölçekli zaman yiyen yeni araç gereçler toplumsal ilişkileri sıkıştırmakta, aynı zamanda da yüzeyselleştirmektedir. Ziplenmiş hayatların daralan mekanın ve zamanın psikozunda san'ata ve edebiyata dair, hal hatır ve hasbihale dair zaman aralıkları her geçen gün gittikçe artan oranda yok olmakta. Bu ortamda, her yeni jenerasyon, eskiye göre, yazın unsurlarını kısaltmakta, sıkıştırmaktadır.

Önceleri hiç sıkılmadan okunan ciltlerce ansiklopedilerin, yüzlerce sayfalı romanların hacmi küçülmekte, 2000 li yıllara kadar bu küçülme süreci devam ederken, 2000 den sonra bu süreç daha da hızlanmakta, bir taraftan da dijitalleşmektedir.

Cep telefonlarının önce dijitalleşmesi, daha sonra akıllanması, masa üstü bilgisayarların dizüstüne, tablete dönüşmesi ile baş döndürücü şekilde hızlanan iletişim, saatlerce yazılan mektupları nostaljik bir gülümseme ikonuna dönüştürmüştür.

Bütün bu hızlı gelişme ve devinimler olağan yazının (edebiyatın) kısalma / sıkışma süreci öncelikle noktalama işaretlerinin azalması, daha sonra cep telefonu mesajlaşmalarındaki sessiz harflerin yok olması, daha sonra, twitter gibi sosyal medya unsurlarındaki karakter kotası ağdalı san'atsal yazınları lüks hale getirmiştir.

Ağdalı san'atsal yazınların, (teşbih ve intak, kinaye, mecaz-ı mürsel san'atı) kapitalist uzanımlı yaşam kalıbında iş, pijama, terlik, televizyon dörtlemine sıkışmış bireylerden oluşan toplumsal yapıyı kısırlaştırmış, bu toplumsal yapıyı oluşturan ailelerdeki reel ölçekli SOHBETLERİ yok etmiş ve "edebler" anlamındaki edebiyatı yok ederken, edebi ATMİŞTİR. San'at, kapitalizme, duygu mantığa evrilmiştir.

Bu süreçlerinin dalga dalga etkisi, her geçen jenerasyonda çocukları, onların algılarını ve ilgilerini ideal ve reel geçeklik cenderesinde açmaza sokmuş, nasıl ki akan suyun en düşük seviyeden yolunu bulduğu gibi, insanoğlunun varsayılan ayarı olan tembellik psikolojisinin de etkisiyle yeni nesil kolaya kaçarak, duygu yerine mantığı, san'at yerine hızlı sonucu ve yapay düzlemleri tercih etmiştir.

Bu dönemin çocukları ve gençliği bu gün için bu hızlı yaşam kalıbı içinde yazındaki fakirleşmenin gerçekliğini bile fark etmeksizin, yoğunlaşmış ortamlarda dijital anlamda evrenselleşmiş uzanımların keyfini sürdüğünü ZANNETMEKTEDİR.

Bu günkü hızın hızlandığı zaman diliminde çocukların ve gençliğin doyumsuzluğu ve hemen her şeyin sonunu bir an önce yaşamak isteme sancuları, reel ilişkilerin yapay ve/veya sanal ilişkilere dönüşmesinden kaynaklanmaktadır.

Çocukların ve gençlerin önündeki rol modeller olan ebeveynler ve öğretmenler / eğitimciler, aynı kapitalist koza içinde benzer davranışları sergilemekte olduğundan, çocuklar gözleriyle görüp kulaklarıyla duydukları reel gerçekliği beyinlerine yerleştirmektedir. Öte yandan MEDYA faktörü, edebiyat ve san'attaki uzaklaşmayı katalizör fonksiyonuyla KRONİK HALE GETİRMEKTEDİR.

Şu an için içinde konuşmakta olduğumuz SEMPOZYUM yel değirmenleriyle savaş etmektedir. Benin bu makalem, dijital dünyanın kralının çıplak olduğunu haykırmaktır.

Yapılması gereken ise, gerek eğitimciler olarak gerek ebeveynler olarak bize düşen, köye geri dönüş sürecinin başladığı gibi, kendimizden sonraki jenerasyonların önünde reel ilişki

sergilemeye gayret ederek, san'at ve edebiyatın insan yaşamındaki huzur ve mutluluğun kaynağı olduğunu ortaya koymamızdır.

Aynı şekilde yüzeyselleşme ve daralma sürecinde olan san'at ve edebiyata dair değerlerin medya tarafından kapitalizmin acımasız rantlaştırmasına kurban etmeden önemini vurgulanmasını sağlamaktır. Bu noktada belki de en iyi çözüm, reklam ve program içeriklerinde RTÜK denetimli cezaların uygulanmasında KAMU SPOTU kapsamında yeni jenerasyona veya nesle DEĞER yükleme misyonunun üstlenilmesidir. Bu, hem öncelikli olarak devlet yöneticilerinin öncelikli görevi, hem medyanın etik görevi, hem sivil toplum kuruluşlarının varlık nedeni hem de bireylerin daha zengin bir sosyopsikolojik örgü ortaya çıkarabilmeleri açısından ödevidir.

Sonuç olarak, üstlenilecek bu ödevler veya kamusal misyonlar beklediğimiz / arzuladığımız dünyaya dair yarınlar bir destek olacaktır. Belki Gazzali'ler, Nef'iler, Molier'ler, Lafonten'ler, Akif'ler yetişmese de, José Mario Dö Vasconcelos gibi birileri Şeker Portakalı yerine Limon Ağıcını resmedebilecek zihinlere veya Hoca Nasrettin gibi, göle maya çalmak yerine gölü ısıtmayı deneyecektir.

1. Çocuk ve Gençlik Yazını Açısından Daralan Kentler ve Daralan Zaman Olgusu

Çalışmamızın başından beri, sadece çocuk ve gençlik edebiyatı açısından değil aynı zamanda genel edebiyat türü açısından dile getirdiğimiz 'yazın'ın hem mekansal hem demografik hem de zamansal bağlamdaki yoğunlaşmanın ağır etkisi altında olduğu dile getirmiştik.

Mekansal bağlamda, yığılan yapı blokları insanların ruh dünyasında inanılmaz daralmalar ve kısırlaşmalar ortaya çıkarmaktadır. Burada özellikle 2010 lu yıllardan itibaren, kentsel anlamda bir ideal arayışları olmuştur. İdeal kent bence insanın maddi ve manevi ihtiyaçlarına yönelik ihtiyaç ergonomisine uygun olarak yapılaşmış, örgülenmiş, çevresel ve ruhsal estetik değerlere saygılı, insanın "kalabalık" olarak görülmediği "Rabb'in halifesi sıfatınca değer veril(e)bildiği bir kent olmalıdır. (Fidan, 2013)

Kentsel mekanlarda, toplumsal dayanışmanın azalması, yer değiştirme gereksiniminin azalması, sosyal dışlanmışlıktaki derinleşme, yalnızlaşma, sahiplikten kiralamacılığa mülkiyet gerçeği, atomize bireyleri güçlendirirken, (Şen Akyiğit, 2014: 132) geniş aileden çekirdek aileye, çekirdekten nükleer aileye doğru devinim, kültürel kısırlaşmaya neden olmuş, edebi derinlikleri yok etmiştir.

Bu günün tüketim eksenli kentlerinde yaşadığını zanneden kent sakinleri, bu gün için modernitenin boş zamanlar endüstrisiyle doldurulurken, sohbet ve hasbihale dair arayışlar içten içe büyümektedir. (ÇELİK, 2015: 34-35), Daralan mekanın ve küreselleşmenin pompaladığı hem kültürdeki hem maddi anlamda san'attaki yüzeyselleşme günümüz fordist toplum yapısının bir ürünüdür. Günümüzde, sadece Türkiye'de değil bütün dünyada, hızlı yaşama kurban edilmiş dil ve edebiyat, san'at ve medeniyet modernite algısı ile paradigma olarak tercih haline getirilmiş ve bireyler de hedonik açıdan ve pragmatist açıdan kolayı ve sürüye göre yaşamayı tercih etmiştir. (UZUN, 2015: 76-77)

Bütün bu mekansal ve kültürel tekdüzeleşme, çocukları tüketimin ve talep kültürünün en temel ögesi olarak gördüğünden, çocukların, görüşleri, DOĞRU bilgiye ulaşma kanalları, gelecek jenerasyonların yönelimlerine ilişkin kar odaklılık, çocuklara okuma kültürü yerine seyretme ve tüketme kültürünü vermektedir. Zira çocuk, okudukça sorgulayacak, irdeleyecek, itiraz edecek, alternatif geliştirecek hatta kendi çapında sivil itaatsizliğe yönelebilecektir. Oysa ki **bu yaklaşımlar tüketim kültürü açısından kayıtsız kalılabilecek türde bir durum değildir. Dört koldan sorgusuzca tüketen, kullanıp atan, hatta az kullanıp sıkılınca atan bir jenerasyon yaratılmıştır, yaratılmaktadır.** Bütün bunlar çocuğu okumaktan ve okuduklarına göre kendisi okunacak eser üretmekten çok çok uzaklara yönelmektedir.

Bu gün, çocuklar açısından etrafındaki duvarın ne kadar dar olduğu önemli değil, kullandığı dilin ne kadar zengin olduğu hiç önemli değil, bu gün için çocukluk ve gençlik mekansal yoğunlaşma sendromundan uzak, elindeki cep telefonunun tuşlarının, önündeki plazma ekranın genişliğinin, coystik kumandasının ergonomikliğinin, cips, hamburger ve kızarmış patatesin mayonez ve ketçapının lezzetinin peşine düşmüştür. **Bu gün için korkulacak durum, bu yaşam kalıbının yüzyıllar boyunca kronik hale gelmesidir.**

2. Çocukların ve Gençlerin Kronolojik Bağlamda İdeal ve Reel Gerçeklik Karşısındaki Tepkisi veya Tutumu

Çocuklara özel ilgi gösterme gerekliliği, 1924 tarihli, Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi'nde ve 20 Kasım 1959 tarihinde BM, Teşkilat Genel Kurulunca kabul edilen Çocuk Hakları Bildirisinde belirtilmektedir. Aynı konu, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde Medeni ve Siyasi Haklar Uluslar arası Sözleşmesinin 10. Maddesinde, BM, Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair sözleşmenin 13 ve 17. Maddelerinde dile getirilen hususlar çocukların medyaya erişiminin teşviki ve çocukların genel anlamda korunmasına

yöneliktir. **Bütün bu uluslar arası belgeleri bir araya topladığımızda NORMATİF kuramlar ve KODİFİKASYONLAR ile REEL GERÇEKLİK kavramını bir araya getirdiğimizde, çocukların korunan ve ideal olarak yönlendirilmesi gereken cevherler olmasından ziyade, onların DOYUMSUZ tüketim taleplerinin en vahşi pompalayıcıları olarak görmek, kültürü, değeri, edebiyatı yem olarak kullanıp onları reklamlar arasında kaybolan zavallılara dönüştürmek MODERN DÜNYANIN NE KADAR AÇIKLAYABİLECEĞİ BİR OLGUDUR** izah etmek gerek.

Çocuklara verilecek ilgi ile çocukların algısını yan yana getirdiğimizde, NORMATİF / İDEAL gerçeklik ile REEL gerçekliğin arasındaki uçurumu rahatlıkla görebiliriz.

Çocukların medyadaki temsil sorununa ilişkin olarak, UNICEF ‘in medya mensupları için hazırladığı “Çocuklarla Görüşme” adlı kitapçığında çocuklar şu şekilde sergilenmektedir:

1. Çocukların görüşleri bir tür hafiflik ya da şaka olarak algılanıp kullanılmaktadır. (Bunlar yetişkinlere komik gelse de çocuklar için hiç de öyle değildir.) Oysa, çocuklar bu görüşleri ve yorumları ciddiyetle dile getirmektedirler.
2. Konuya çekicilik kazandırmak için çok ‘ şirin ‘ çocuklar kullanılmaktadır.
3. Çok kötü koşullardaki çocukların görüntüleri ve bu koşullara ilişkin anlatım izleyenlerin duygularına hitap etmek için kullanılmaktadır. Bu tür görüntü ve anlatımlar, izleyenleri sarsıp şok yaratabilir. Gelgelelim, bu durumun çocukların öz saygıları yada izleyicilerin çocuklara yönelik saygısı açısından herhangi bir yararı yoktur.
4. Çocuklar kendi düşüncelerini değil de yetişkinlerin kendilerinden duymak istedikleri şeyleri söylemeye yöneltilmektedir.
5. Çocuklara karşı vesayetçi bir tutum geliştirilmekte, kendileri ile üstten konuşulmaktadır.
6. Gündemdeki konu üzerinde çocuklar daha çok şey bildikleri halde onlar adına yine yetişkinler konuşmaktadır.
7. Çocuklar sanki sirk hayvanlarıymış gibi davranmaya zorlanmaktadır.
8. Çocukların bilgisizlikleri öne çıkartılmaktadır.
9. Yetişkinler, kendi söyleyeceklerini çocuklara söyletmektedirler.

Medya izleyicinin veya okuyucunun istediğine göre mi hareket eder, kendi çıkarına göre izleyici veya okuyucu kitlesi yaratır bu sorunu cevabı aslında kapitalizmin de işine gelecek iktisat kuramıdır. “*Her Arz Kendi Talebini Yarattır*”, (Jean-Baptiste Say) Bu mantığa göre, sermaye,

kendine itaatkar tüketiciler yaratmakta. Bunu ekrandan en masum bir şekilde aktarabilmektedir. Aşağıdaki karikatür bunu oldukça iyi bir şekilde ifade etmektedir.

Şekil: 1:

Bunları bir de psikolojik algı ile örtüştürdüğümüzde, özellikle **Gestalt Psikoljisi**^[1] ilkelerini göz önünde bulundurduğumuzda, sermaye guruplarının çocuk ve gençlerin körleşmesi ve sağırlaşması üzerinde ne derece profesyonelce oynadıklarını ortaya koymaktadır.

Özellikle 2000 li yıllardan sonra dijital dünyaya ve çevrim içi hayata doğan jenerasyon ki, bu yaklaşık 1995 li yıllardan bu güne doğan çocuklar ve gençler, bu tarihler arasında iki kronolojik ara dönem yaşamışlardır.

Birinci ara dönem, 1995-2005:

Bu dönem, dijitalin yeni yeni derinleştiği, dijital medyanın ve internetin evlere yeni yeni girdiği, devlet ve sivil toplum kuruluşlarının dijital ve internet kültürüne dair her hangi bir hazırlık yapmadığı, ön görmediği, deneme yanılma veya doğaçlama dönemidir. Bu dönemden sonra yaşam kalıbına, medya kullanımına, kültür oluşturmaya karşı doğaçlama bir politika izlenmiş, daha sonra dijitalin ve net teknolojisinin olağanüstü hızla yayılması ve önce alt sonra üst kültür oluşturmaya başlamasıyla ikinci bir ara döneme girilmiştir.

İkinci Ara Dönem, 2005-2015:

Bu dönem, doğaçlama gelişen hatta Türk usulü bodoslama girilen teknosfer ve medyanın bireyler ve özellikle de çocuklar üzerindeki baskın rolü fark edilerek önce ilköğretim düzeyinde MEDYA OKUR YAZARLIKLARI dersleri konuldu, aynı zaman dilimlerinde, Denetleyici Üst Kuruluşların Özekleşme süreci, RTÜK, TİB gibi kuruluşların bir çok noktada standart koyma süreci, bilinçli veya farkındalığı olan bir dijital kültür ve yazın dönemine girilmiştir.

Özellikle 2010 lu yıllardan itibaren devlet sürece daha derinden ve etkili müdahale etme gereksinimi duymuş, hatta bu yaklaşımını özerk ve sivil toplum kuruluşlarıyla paydaşlık yapısında gerçekleştirmeyi planlamıştır.

2013 lü yıllarda Basın Yayın Enformasyon Müdürlüğü, RTÜK, Çocuk Vakfı iş birliği ile, 2014-2018 yıllarını kapsayan, I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı hazırlanmış, buna ilişkin, I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi düzenlenmiştir. Kongre sonuç raporunda, Çocuk ve medyaya ilişkin koordinasyon üslenecek bakanlığın ve ilgili birimin belirlenmesi dile getirilmiştir. (Şirin, 2013; 65)

Bu gün için Türkiye’de ve Dünya devletlerinde çocukların ve gençlerin günde kaç dakika kağıt bası kitaba eli değdiğini araştırmak gerek. Dijital ortamlardan bilgiye ulaşım oranı ile kağıt bası bilgiye ulaşım oranları karşılaştırılarak yeni politikalar oluşturulmalıdır.

Devlet ve sivil toplum kuruluşlarının çocuklar ve gençler üzerinde okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik tutumları ve politikaları İDEAL politikalar olsa da günümüz teknosfer ortamında ve pür dijital ortamda, çocuklar ve gençler daha çok REALİTE lere yönelmektedir.

Burada öncelikli sorun, çocuk ve gençlik edebiyatının yerleştirilmesinden çok okuma ve dil zenginleştirilmesine yönelik durumlardır. Zira, halihazırdaki durum, sadece çocuk ve gençler için edebiyatın alanının daralması değil, yetişkinler için de aynı alan daralması sorunudur. Küresel dil olan İngilizce dilinin kültürel anlamda emperyalist üstünlüğü, yerel dilleri eritirken, yerel diller kendi edebiyatını geliştirmekten ziyade bu gün varlık mücadelesi içindedir. Bu şartlar altında, dile ve edebiyata dair kısırlaşma süreci içindeyken, çocuklardan veya gençlerden edebiyata kültüre ve/veya yazına dair eserler ortaya koymaları ne denli zor veya büyük bir beklentidir takdir edilebilir.

Çocuklar ve gençler, sıradanlaşan, plazma ekranların karşısında aynaya bakıp aynılaştıkça, hedonik etkilerle İDEAL GERÇEKLİKtense REEL GERÇEKLİĞE yönelmektedir.

3. Çocukların ve Gençlerin Kapitalist Psikoz İçinde Realiteye İlişkin Algı ve İlgisi Sorunsalı

2000’li yılların ilk çeyreğinde, 1970-80’lerden bu yana televizyonda kümelenen yığınlar kalöriferli evlerin de etkisiyle avuç içi iletişime dönüşünce, daha önceki jenerasyonların beyinlerinde büyüttükleri Süpermen, Heman, Rambo, Malkoçoğlu gibi tipler yerini oyun ikonlarına dönüştürdüğünden bu filmlerdeki veya senaryolardaki efsunlu karizmatik büyük güç ve üzerine yazılan kurgu, oyun ikonlarında önce yüzeyselleşerek sonra atomize olarak kaybolarak san’at ve edebiyat bağı daha da fazla kopmuştur.

Türkiye’de 1980’li yıllardan bu yana, yukarıda belirttiğim kahramanları izleyen çocuk ve gençler, pür dikkat kahramanla özdeşleşmiş ve bütünleşmişken araya giren reklamları adeta vahada yolculuk yapan bir yolcunun suya ihtiyacı gibi tüketmiş ve bu tüketim kalıbıyla 2000’lerin tüketim kitlelerini ortaya çıkarmıştır. (İlal, 1989: 54-55)

Bu dönemde, bir taraftan egemen sermaye okumayı pasifize ederken, bir taraftan da yığınlar okuma yerine seyretmenin keyfini yaşamakta, okuma yerine seyretmenin keyfini yaşayan ebeveynlerin çocukları da bu silsileyi zevkle devam ettirmişlerdir. Bu durumda adeta son otuz yılda, televizyon okuyup kitap seyreden bir nesil, bir gençlik ortaya çıkmıştır.

Egemen sermayenin, bilinçsiz tüketici blokları oluşturma konusundaki azimleri, okuma ve özendirilmesi konusunda özellikle çekişen davranmıştır. Bunun sonucu olarak ürünlerin ambalaj bilgilerini, son kullanma tarihlerini bile okumaktan aciz bir nesil yetişmiştir.

Az okumanın sebebi, kesinlikle ekonomik değildir, bu bir zihniyettir, (ACAR, 2004: 479) bu bir değerdir, bu sermaye gurupları tarafından özellikle sürdürülen bir politikadır.

Dijitalleşen dünyada 2010’lu yıllarda özellikle “medya okuryazarlığı” kavramı ağırlık taşımaya başlamıştır. Medya okuryazarlığı, basılı ve elektronik yayını çözme, değerlendirme, analiz etmek üretme yetileri olarak tanımlanır. (Aufderheide, 1992) Medya okuryazarlığı dersi önce pilot bölgelerde başlamak üzere, 2007-2008 yılında seçmeli olarak verilmeye başlandı (İnceoğlu, 2008: 63) fakat, bu derslere iletişim ve iletişim teknolojilerinden bihaber psikolojiden bihaber

sosyal bilgiler öğretmenleri sokuldu. Böylece, ders nitelikli öğretim elemanı yetersizliği nedeniyle ölü olarak doğmuş oldu.

Özellikle son sosyal medyanın da ağırlık kazandığı son on yıl içinde, medya bağımlılığı, çocuklar ve gençler başta olmak üzere, insanlarda, bellek yitimi, dil yitimi, reel iletişim yitimi gibi çok önemli sorunlara yol açmakta bunlar arasında okuyan değil bakan jenerasyon, reelde konuşmayı unuttuklarından dolayı, kendilerine özgü görsel algoritması olan yeni ucube diller türeterek konuşma san'atını bitirmiştir. (Mora, 2014: 23-24)

Bu gün için 2015 yılı Mart ayı itibarıyla, dünyada, **1.101.200.000** facebook kullanıcısı bulunmaktadır. (Wikipedia: 2015) Türkiye'deki facebook kullanan sayısı, 40 milyonu aşmış durumdadır. Yani bu gün itibarıyla her iki kişiden biri facebook kullanmaktadır. (Turkcell, <http://blog.turkcell.com.tr/sosyal-medyaya-rakamsal-bir-bakis>) Bu verilere göre, çevrim içi oyuna ve sosyal paylaşım sitesine gömülmüş hatta yapışmış çocuk ve genç jenerasyonu hangi üst politikayla edebiyata ve/veya san'ata yönlendirebileceğiz, çok büyük mesailer harcanması gereken budur.

Ortaokul 5-6. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, gençlerin % 52 sinin gün boyu facebook kullandığı görülmüştür. (Seferoğlu, 2014: s.44) Bu veriler ile, özellikle erkek çocukların çevrim içi oyun bağımlılıklarını da birleştirdiğimizde, gençlerin okumaya ve edebiyata ayırdıkları zamanı ilgiyi takdir etmek zor olmasa gerek. **Çocuk ve gençlerin ileri yaşlara göre daha kolay ikna edilebildikleri ve/veya yönlendirilebildiklerini dikkate aldığımızda, bu günün oyun bağımlısı, facebook bağımlısı çocuk ve gençlerin yarının nasıl bir ebeveyn olacaklarının takdirini ayrıca yapmak gerek.**

Ebeveynlerin başta olmak üzere, devletin ve sivil toplum kuruluşlarının en büyük sorunlarından birisi de, sonuç almak için sadece ödül veya sadece ceza mantığını gütmeleridir. Ödülün alternatifi cezadır. (Gray, 2000: 137) Unutulmamalıdır ki, çocukları ve gençleri başta edebiyat olmak üzere bir şeye kanalize etmek için, ağırlıklı olarak ödün, kısmi olarak ceza uygulamasını birlikte yapmak en doğru sonucu verecektir. Eğer bunu oranlarsak, yüzde 60 ödül, yüzde 40 ceza oranı kısmi bir ölçüt olabilecektir.

Giriş kısmında üst başlık olarak slogan şeklinde verdiğim cümleyi söyleyen Fatih Evyapan, 1. Çocuk ve Medya Kongresi'nde Hazerfan Ahmet ÇELEBİ'yi 7 yaşındayken bir çizgi filmde öğrendiğini söylemiştir. (Evyapan, 2013: 19) Bu televizyonun ve dijital medyanın bilgiyi

unutulmaz hale getirmede ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Ancak ne yazık ki, bu kadar önemli bir teknoloji, dikkatle kullanılmadığı sürece ilaçla birlikte giren virüsler bütün bir metabolizmaya etki ederek bağımlılık şeklinde kendini gösterebilecek derecede tehlikelidir.

1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi'nde sunulan yazılı ve sözlü çocuklara ait bildirimlerden vurgulamaya değer bulduklarımı belirtme gereği duyuyorum. Çocuklar üzerinde Medyanın etkisi algı ve ilgileri bakımından sanal yazına dair algı ve değer yargılarını da az çok ortaya koymak adına.

Azra Kevser Sakızcı, (9Y) *Bilgisayarlar, aynen arabalara benzer, direksiyondaki insan isterse uzağı yakınlaştırır, isterse de tümsekli yollardan giderek zarar görür*. Hem araba zarar görür, hem kendi demiş. Fevzi Berkay Efendi (11Y) ise, *Medya, sesimizi duy*, diyerek medyanın çocuklara yönelik hiç te özverili empati yapmadığını vurgulamış.. Elif Su Güven (12Y) ise, *“mesela pikaçu karakterini izleyen bazı çocuklar uçabileceklerini düşünerek, evlerinin balkonlarından atlamıştır”* der. Simge Tanrıverdi (6. Sınıf) *“gerçekten biz mi başkayız yoksa bizleri başkalaştıran sebepler mi var, yanıt siz büyüklerin”* diyerek hem bir serzeniş hem bir irdelemede bulunmuştur. Rumeysa Şimşek ise, (16Y), **“Biz mi iletişim araçlarını, iletişim araçları mı bizi yönetmeli”** diye sorarak manidar cevaplar aramıştır. Bu çocuk sunumlarından da kısaca anlayabiliriz ki, çocuklar yönlendirme ile fevkalade kazanımlar elde edebilecekler, o yaşlarda geleceğin Newtonları, Farabileri olabileceklerdir. Yeter ki, onlar tüketim bombası olarak görülmesin.

Çocuk ve gençlerin kitap ve yazına alternatif olarak ekran ve dijital medya üzerine atfettikleri “değer” kavramı da son yıllarda çarpılıp evrilmiştir. Özellikle din, toplum, gelenek, görenek, töre, hukuk, ahlak vb. faktörler hukuk ve mantık lehine gelişirken, ahlak ve diğer faktörler lehine zayıflama sürecine girmiştir.

Türk toplumunun % 44’ü hiç kitap okumazsa, yetişkinlerin bu hallerini çocuklara ve gençlere aktarmasındaki inandırıcılığın takdirini ayrı yapmak gerek. (Milliyet: 2015)

4. Türkiye’de Edebiyat Dergiciliğinin Dönemlere Göre Değerlendirilmesi ve Çocuk ve Gençlik Dergileri

1861-1923 döneminde dergi sayısı oldukça az, dergilerdeki ideolojik ayrışma yüksek, edebiyat kalitesi ve derinliği hala Osmanlı Türkçesi’nin etkisindeydi.

1923-1933 Dönemi Dergileri:

1923-1933 dönemi dergilerinde ise, Öz Türkçenin ağırlıklı hakim olduğu, Latin harflerinin kabulüyle edebi derinlikte duraksama ve şaşkınlık dönemi yaşanmıştır.

1933-1942 Dönemi Dergileri:

1933-1942 döneminde ise, Latin harflerine alışılmış, bir nevi Türk Edebiyatında Hayat, Fikirler, Güneş, Meş'ale gibi dergilerin öncülüğünde rönesansın başlangıç döneminin görüldüğü dönem olmuştur. Aynı zamanda bu dönem, batı klasiklerinin hızla çevirilerinin yapıldığı dönem olmuştur. (Doğan, 1997: 9-11)

1942-1950 Dönemi Dergileri:

1942-1950 döneminde Türk dergileri önceki dönemlere göre, daha çok toplumcu temalara yer vermeye sosyal olaylara ağırlık vermeye başlamışlardır. San'atın san'at olmaktan öte toplum için yapıldığı adeta vurgulanmıştır.

1950-1960 Dönemi Dergileri:

1950-1960 döneminde ise, Türk dergileri, ağırlıklı olarak pastoral temalara vurgu yaparak, köyün büyükşehirlere akmaya başlamasıyla etnografik incelemelere ve köye ilişkin temalara değinmişlerdir.

1960-1970 Dönemi Dergileri:

1960-1970 dönemi dergileri ise, Yeni Dergi, Yordam, Papirüs, Diriliş gibi dergiler başta olmak üzere, dergiciliğin ve derinliğin genişlediği, yorum analiz ve incelemelerin, kıyasların hem ulusal hem uluslar arası ölçekte yapıldığı bir dönemdir.

1970-1980 Dönemi Dergileri:

1970-1980 dönemi dergilerinde ise, 1961-1973 dönemindekinden daha net ve yoğun bir şekilde siyasal ve ideolojik tabana dayanan zenginlikte ve derinlikte dergiler çıkarılmış, bu dergiler adeta o dönemin örgütlerinin sivil toplum kuruluşlarının kağıttan kaleleri fonksiyonunu üstlenmiştir.

1980-1990 Dönemi Dergileri:

Bu dönemde dergiler nitelik ve içerik olarak daha da zenginleşirken, büyük sermayelerin dergiciliğe soyunduğu dönem olmuştur. Dergilerde en az içerik kadar reklâmın da ön plana çıktığı dönem aynı zamanda dijital döneme başlangıçtan önceki son dönem olarak ta Türk dergicilik tarihine girmiştir.

Bu dönem aynı zamanda çoğu gazetenin uzantısı olarak Çocuk Dergiciliğinin de başlangıç dönemi olmuştur. Türkiye Çocuk, Zaman Çocuk, Cumhuriyet Çocuk, Milliyet Çocuk, Diyanet Çocuk gibi ulusal büyük gazetelerin çocuklar üzerine açılımı olarak görülebilir.

1990-2000 Dönemi Dergileri:

Bu dönemde ise, internetin dergiciliğe girdiği ya da dergilerin internetle tanıştığı, kağıt bası kadar dijital basının öneminin fark edilmeye başlandığı yıllar olmuştur. Bu dönemde internete ilk yerleşen dergiler adeta atı alıp Üsküdarı geçen dergiler olmuştur. Çocuk dergiciliği ve edebiyatı açısından da yep yeni açılımların ve atılımların gözlemlendiği, artık edebiyatta çocuk ve genç olgularının önemli ölçüde tatlı kar alanı oluşturan kitleler olarak görüldüğü dönemdir.

2000 Sonrası Dönem:

2000 sonrası dönem, dijital medyanın bütün kılcak damarlarıyla topluma sardığı dönemdir. Bu dönem aynı zamanda dijital medyanın kağıt bası medyaya oranla galebe çaldığı dönemdir. Bu dönemi iki alt başlıkta ele alabiliriz.

2000-2010 dönemi, sosyal medya öncesi dönem, 2010 dan bu güne ise, sosyal medya sonrası dönem olarak ele alabiliriz. Bu dönem sadece Türkiye’de değil bütün dünyada eş zamanlı olarak yaşanan bir dönemdir. Zira özellikle 2010 dan sonra medya tamamıyla atomiza olmuş, likit habercilik dönemi başlamış, aylık dergiler veya haftalık dergiler her gün güncellenen interaktif portallerin yanında adeta gülünç duruma gelmiştir. Özellikle sosyal medya sonrası dönem, edebiyatta edebi AT dönemine girilmiştir. Sosyal medyanın fütursuzca kullanıldığı bu dönemi Edebin yatağa atıldığı dönem olarak da ifade edebiliriz.

Aynı şekilde bu dönemi, cümlelerin kısaldığı, sesli harflerin gittiği, noktalamanın kaybolduğu, derinliğin büyük ölçüde kaybolduğu, hemen çoğu şeyin rant ve cinselliğe büründüğü bir dönem olarak değerlendirebiliriz.

4. Sonuç

Şu cümleyi defalarca duymuşuzdur:

“Çocuklar sokağa çıkmıyorlar, sürekli bilgisayar ve televizyon başındalar”.

Bu sözcükleri daha çok duyacağız. Bu davranışa neden olan o kadar faktör var ki, bunların her birisinin kurutulması veya yönlendirilmesi gerçekleştirilirse, çocuklar, reele, kitaba, reele dönmese bile dijitalden okumaya yönelebilecektir. Şimdi bunları kısaca sıralayabiliriz.

1. En başta, çocukların tüketim aracı olarak görülmemesi,
2. Bilgisayarın, Televizyonun veya Cep telefonunun sunduğu çevrim içi oyunlara rakip ilgi merkezleri oluşturulmalıdır, oluşturulamaması durumunda edebiyata kültüre ve san'ata yönelik dijital oyunlar, görseller, içerikler hazırlanmalı, ilk ve ortaöğretim kurumlarında duvarlar “soğuk duvarlar” olmaktan kurtalıp, duvarlar mesaj alanları olarak yeniden tasarlanmalıdır.
3. Ebeveynlerin çocuklarının okumaya yönelik uyarılarında samimi davranmaları, (kendileri de edebiyata ve san'ata zaman ayırmaları gerekir) Samimiyetten uzak uyarı veya yönlendirmenin etkisi sifıra yakındır.
4. Medya, çocukları üstten görücü bir içerik hazırlamamalıdır.
5. Devlet kamu spotu kapsamında çocuk ve gençleri okumaya ve yazmaya yönlendirici audiovisualler hazırlamalıdır.
6. Makale, şiir, edebi eser yarışmaları artırılıp ödüllerin meblağı yükseltilmeli, devlet bu konuda STK lara özel transfer bütçeleri ayırmalıdır.
7. Çocuk ve gençliğin edebiyata ısındırılması için REALİZE EDİLEBİLİR programlar düzenlenmelidir.
8. Bütün programlar samimi bir ekiple hazırlanmalıdır.

Bütün bunları daha da artırabiliriz. Artırılabilir. Ancak bunları yazmaktan sıralamaktan çok daha önemlisi, bunları uygulayacak istenç olmalı ve dahası ne olursa olsun, devlet başta sosyal devlet politikaları olarak yazına kültüre, san'ata özel önem verip bütçe ayırmaktan kaçınmamalıdır.

KAYNAKÇA & BİLLİYOĞRAFYA

ACAR, İsmail, **Türk Dili**, Alem Kitabevi, 2004 Balıkesir.

AUFDERHEIDE, **Media Literachy: A Report, of The National Leadership Conference on Media Literacy**. Washington, DC, Aspen Instutie 2013

ÇELİK Celalettin; **Geleceğin Kenti, Zaman ve Mekanda Süreklilik, Şehir ve Düşünce Dergisi, Yıl, 2015 Sayı, 6, İstanbul**. (ISSN: 2147-849X)

Çocuğa Şiir: Poetik Cesaret Çocuk yükseltir Şairi Göklere, Mustafa Ruhi Şirin İle Konuşma. Konuşan Mevlüt Ceylan (Yıldız Sayan Ağaç s.233-240)

DOĞAN, Erdal, **Edebiyatımızda Dergiler**, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1997.

ERDOĞAN, Erol, **Çocukluğumuzdaki Oyunların Topluma-Çocuklara Yeniden Kazandırılması ve Kentleşmede Çocuğa Görelik İlkesi**”, Geleceğin Şehri, İstanbul, 2014

Evyapan, Fatih Yiğit; **“Televizyon ve Ben”**, I. Çocuk ve Medya Kongresi, Hazırlayan, Mustafa Ruhi ŞİRİN, İstanbul, Kasım 2013

FİDAN, Ahmet; **“İdeal Kent Nasıl Bir Yerdir”**, Şehir ve Düşünce Dergisi, 2013 Sayı; 1 (ISSN: 2147-849X)

FİDAN, Ahmet, **“Turkçenin Turkche İle İmtihani”**, <http://www.kentakademisi.com/turkcenin-turkche-ile-imtihani/1743/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“Ey Dilim, Seni Dilim Dilim Dilimledim”**, <http://www.ahmetfidan.com/ey-dilim-seni-dilim-dilim-dilimledim-2/27758/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“İmla Klavuzu Karga Olanların Edebiyatla Dansı”** Yazarport Köşe Yazarı Gazetesi, <http://www.yazarport.com/Yazi/Oku/8645/Imla-Klavuzu-Karga-Olanlarin-Edebiyatla-Dansi> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“Okur ve Yazar Olma Bilinci”**, <http://www.bilgiagi.net/okur-ve-yazar-olma/409009/09/2015>

FİDAN, Ahmet, **“Küreselleşme Kıskaçında Dillerin Entegrasyonu”**, Authorport.com Interaktive Columnist Newspaper, <http://www.bilgiagi.net/authorport.com/kuresellesmenin-kiskacinda-dillerin-entegrasyonu/1653/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“Habercilikte Yeni Dönem: Likit**

Haber”, <http://www.ahmetfidan.com/habercilikte-yeni-donem-likit-haber/13133/> / (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“Yazılmamış Şeyler: Kalem mi Bizi Çizdi, Biz mi**

Kalemi”, <http://www.ahmetfidan.com/yazilmamis-seyler-i-kalem-mi-bizi-cizdi-biz-mi-kalemi/29372/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN Ahmet, **“Parantezin İcini mi Dışını mı Seversiniz”**, <http://www.bilgiagi.net/parantezin-icini-mi-disini-mi-seversiniz/35174/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

FİDAN, Ahmet, **“Ternoloji Yerel Dilleri Nereye Kadar**

Kırpacak”, <http://www.bilgiagi.net/teknoloji-yerel-dilleri-nereye-kadar-kirpacak/1659/> (Erişim Tarihi: 09/09/2015)

GÖKŞEN, Enver Naci, **Çocuklar için Edebiyat**, Bakış Yayınları. İstanbul: 1960

GÖKŞEN Enver Naci. **Örneklerle Çocuk Edebiyatımız**, Remzi Kitapevi. İstanbul: 1985.

GRAY, John, **Erkekler Marstan, Kadınlar Venüsten, Çocuklar Cennetten**, Altın Kitaplar, İstanbul 2000.

İLAL, Ersan, **İletişim, Yıgınsal İletişim Araçları ve Toplum**, Der Yayınları, İstanbul, 1989.

İNCEOĞLU, Yasemin, **“Bir Üçleme: Çocuk, Medya ve Eğitim”**, Tüm Yönleriyle Medya ve İletişim, Editör: Metin Işık ve Ayhan Erdem, Eğitim Kitabevi, Konya, 2008.

KAVCAR, Cahit; **75 Yılda Türk Çocuk Şiiri**, Cumhuriyet ve Çocuk, 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri. Yayına Hazırlayan Prof. Dr. Bekir Onur. A.Ü. ÇOKAUM Yayınları, Ankara 1999

KIBRIS, İbrahim, **Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerinin İmgesel Dil Becerilerine Katkısı**, (Yayımlanmış Doktora Tezi) Ankara

KIBRIS, İbrahim. **Uygulamalı Çocuk Edebiyatı**, Eylül Kitap ve yayınevi. Ankara : 2000

KIBRIS, İbrahim, **Yaratıcı Yazma Çalışmaları ve Şiir**, İlköğretmen Dergisi, Kasım 2007, sayı 13

KENTER, Beyhan; **Çocuk Şiirleri Üzerine Bir İnceleme ve Mustafa Ruhi Şirin**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ 20031

MORA, Necla, “**Gençlerde Medya Bağımlılığı**”, İletişim ve Diplomasi Dergisi, Çocuk ve Medya Özel Sayısı, Yıl 1, Sayı, 2, Ankara, 2014.

NAS. Recep **Örneklerle Çocuk Edebiyatı**, Ezgi Kitapevi, Bursa : 2002.

OĞUZKAN A. Ferhan, **Yerli ve Yabancı yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı**, Kadıoğlu Matbaası. Ankara : 1979

RTÜK, **İzleyici Ölçümleri**, Yuvarlak Masa Toplantısı, Ankara, 2013.

SEFEROĞLU Süleylan Sadi ve Hatice YILDIZ, Dijital Çağın Çocukları: “**İlköğretim Öğrencilerinin Facebook Kullanımları ve İnternet Bağımlılıkları Üzerine Bir Araştırma**”, İletişim ve Diplomasi Dergisi, Çocuk ve Medya Özel Sayısı, Yıl 1, Sayı, 2, Ankara, 2014.

ŞİRİN, Mustafa Ruhi ve Diğerleri, “**I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı 2014-2018, Strateji Belgesi**, Çocuk Vakfı Yayınları, 2013 İstanbul.

ŞİRİN Mustafa Ruhi, **99 Soruda Çocuk Edebiyatı**, Yayına Hazırlayan Çocuk Vakfı Yayınları. İstanbul : 1998

ŞİMŞEK Tacettin. **Çocuk Edebiyatı / Suna Yayınları**. Ankara :2005

ŞİMŞEK Tacettin, **Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerinde 'Çocuk Özne'nin**

Konumu, <http://www.cogeyb.org/wp-content/uploads/2015/05/B%C4%BOLD%C4%BOR%C4%B0-B%C4%B0C3%87%C4%B0M%C4%B0-%C4%B0C3%87%C4%B0N-%C3%96RNEK.pdf>

ŞİRİN, Mustafa Ruhi, **Şair, Çocuk ve Poetik Cesaret**, (Yıldız Sayan Ağaç s.225-232)

ŞAN, Mustafa Kemal, Handan Akyiğit, “**Şehir, Kimlik ve Mekansal Ayrışma**, Şehir Üzerine Düşünceler II, Editör: Hasan Taşçı, İstanbul, 2014.

UZUN, Halil İbrahim; “**Paradigmalar Arasında Sıkışmış Kavramlar, San'at ve Medeniyet**” Şehir ve Düşünce Dergisi, 76-77, (ISSN: 2147-849X)

AKDEMİR Ali, **Vizyon Yönetimi, Birey, Kurum Kent ve Ülke Düzeyinde**, Ekin Yayınları, Bursa.2008

YALÇIN Alemdar ve Gıyasettin Aytaş, **Çocuk Edebiyatı**, Akçağ Yayınları, Ankara 2005

İnternet Kaynakları

ŞİRİN Mustafa Ruhi; **Çocuk Edebiyatı Ders**

Notları, <http://www.cocukvakfi.org.tr/Rapor/CocukEdebiyatıDersNotları.pdf> (Erişim Tarihi: 10/08/2015,

ZENGİN Nesrin; **Gençlerin Okuma Alışkanlıklarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma**

Hakkında, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tubar/article/download/5000072808/5000067032>

Türk Dili ve Edebiyatı; http://www.turkedebiyati.org/cocuk_edebiyati.html (Erişim Tarihi: 10/08/2015,

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tubar/article/download/5000072808/5000067032>

Vikipedia, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Facebook> (Erişim Tarihi: 10/08/2015)

http://www.medyaokuryazarligi.org.tr/basinsmensubu_1.html (Erişim Tarihi: 10/08/2015)

Turkcell; <http://blog.turkcell.com.tr/sosyal-medyaya-rakamsal-bir-bakis> (Erişim Tarihi: 10/08/2015)

Milliyet; Türk Ailesi TV Bağımlısı, [http://www.milliyet.com.tr/turk-ailesi-tv-bagimlisi/gundem/gundemdetay/26.04.2012/1532758/default.htm%20\(26\)](http://www.milliyet.com.tr/turk-ailesi-tv-bagimlisi/gundem/gundemdetay/26.04.2012/1532758/default.htm%20(26))

[1] 1) Şekil-Zemin İlişkisi: "Algıda seçicilik" kuramına göre, dikkatin yoğunlaştığı obje şekil, diğer yüzeyler zemindir. Şekil ve zemin mutlak kavramlar değildir, dikkatin yoğunlaştığı noktaya göre şekil ve zemin değişir.

2) Yakınlık İlkesi : Duyusal anlamda birbirlerine yakın olan uyarıcılar (vurmalı bir çalgıdan gelen ses, bitişik noktalar) bir küme olarak algılanır. Buradaki yakınlık daha çok "zaman ve mekan" anlamındadır.

3) Tamamlama İlkesi : Duyusal anlamda eksik girdi içeren uyarıcılar (yarım bir fotoğraf, bozuk bir plakta çalan şarkı) tam olarak algılanır. Bu nedenle bir resimdeki kişiyi tanımamız için, resmin yarısını görmemiz de yeterli olur.

4) Benzerlik İlkesi : Bazı duyusal özellikler yönünden (şekil, renk, doku vb.) benzer olan cisimler bir küme olarak algılanır.

5) Süreklilik İlkesi : Belirli bir yönde ilerleyen uyarıcılar bir bütün olarak algılanır.

